

714 liteľovi náležitú odpoveď a prečo ste sa ohľadom bodu 2. — ak Vám bol nejasný — vopred neopýtali.

Ríšsky minister zahraničia očakáva o veci okamžité konkrétne hlásenie.³

Reinebeck

SÚA Praha. Auswärtiges Amt Berlin (Zahraničný úrad Berlín), 20/405080. Fotokópia úradného záznamu telegramu. (Z nemčiny preložila HT.)

452

1944, október 17. [Banská Bystrica.] — Situačné hlásenie veliteľa 1. čs. armády gen. R. Viesta o stave obrany na úseku Jalná, o stave záloh, o nedostatku zbraní pre vyzbrojenie záložných vojakov a nováčkov a o výsledku svojpomocných akcií na zlepšenie výzbroje, zaslané hlavnému veliteľovi gen. S. Ingrovi do Londýna.

V

1. Situácia: Protiakciou prevedenou 2. práporom 2. brigády bola situácia západne Zvolena napravená a dediny Kľačany, Trnavá Hora, Dúbrava, Hronská Breznica a Jalná boli dobyté späť vo dňoch 8. 10. Od tej doby naša obrana v tomto úseku prebieha po svahoch východne potoka Ihráč—Jalná—Červinky (3 km j. Jalná).

Východne Močiar a okolia bol zistený jeden nepriateľský prápor s delostrelectvom a tankmi. Vysielala hliadky smerom východným, kde vysunul jednu rotu do Kolpach. Mám dojem, že pripravuje novú akciu proti Zvolenu.

2. V prítomnej dobe v zálohe mám jedine jeden prápor pechoty narýchlo postavený, jednu rotu KPÚV a ďalší prápor, ktorý je ale určený pre priamu obranu B. Bystrice. 2. brigáda, z ktorej 2. prápor a časť 1. práporu boli zasadené, potrebuje sa sústrediť a doplniť mužstvom, ktoré jej už bolo dodané. Preto bude vytiahnutá a pak si vytvorím zálohu, ovšem za predpokladu, že mi to situácia dovolí. Mám v úmysle u brigády vytvoriť 3. prápor, jestli budem mať zbrane.

3. V posledných dňoch nastúpili nováčkovia z asi polovice nami ovládaných okresov. Počet doteraz nastúpených je asi 1600 a stále vzrastá príchodom nováčkov tiež z území obsadených Nemcami. Nemáme ale pre nich zbrane. Predbežne majú

³ K telegramu bol priložený záznam (bez akéhokoľvek označenia), ktorý predstavuje stanovisko oddelenia Inland II Zahraničného úradu v Berlíne k danej otázke. Svojím vznikom pravdepodobne predchádza Ribbentropove pokyny. Záznam znie takto:

„Podľa stanoviska oddelenia Inland II mal vyslanec účelne informovať SS-obergruppenführera, ktorý je v slovenskom priestore ešte celkom nový, že nadhodená otázka je predovšetkým otázkou čisto zahraničnopolitickou. Mal mu vysvetliť, že dotaz zahľási ministri s poukazom na to, že Höfle sám podal ríšskemu vodcovi SS hlásenie. Na druhej strane Höfle mal ríšskemu vodcovi SS hlásiť, že vzhľadom na zahraničnopolitický význam bol o vyjadrenie požiadaní ríšsky minister zahraničia. Touto pracovnou metódou by sa bolo dosiahlo, že by sa boli obidvaja ministri ihneď dohodli a že by obaja zúčastnení boli dodržali služobný postup. Treba uvážiť, či by vedúci skupiny Inland II nemal na služobnej ceste do Bratislavy tak ako pri ceste do iných zahraničných miest, kde sa vyvinula podobná situácia, na mieste samom vyjasniť záležitosť medzi obidvoma pánmi.

Možno poukázať na to, že úsilie skupiny dosiahnuť spoluprácu medzi zúčastnenými napriek ich počiatočným nezhodám prispelo — ako napríklad v Budapešti — k tomu, že teraz vyšší veliteľ SS a polícia opisuje vo svojej zpráve z posledných dní veľmi poplašeného nemeckého vyslanca, s ktorým predtým nevedel spolupracovať, primerane jeho neodškriepiteľným zásluhám.“ SÚA Praha. F. Auswärtiges Amt Berlin (Zahraničný úrad Berlín), 20/405082—405083. Fotokópia. (Z nemčiny preložila HT.)

len 150 pušiek pre výcvik. Okrem týchto nováčkov je tu ešte asi 5000 záložníkov, pre ktorých sa tiež nedostáva zbraní. Tento nedostatok je najväčšou prekážkou, že nemáme záloh a nemôžeme vystriedať jednotky, ktoré sú už príliš dlho v bojovej línii. Počet zbraní, ktorý do dnešného dňa prišiel, je len zlomkom toho, čo potrebujeme.

Znovu žiadam o urýchlený zákrok a zprávu, ako vec stojí.

4. Svojpomocou sa prikročilo v Podbrezovej k výrobe mínometov podľa nemeckého vzoru 8 cm, pre ktorý je strelivo k dispozícii. Predbežné skúšky boli veľmi uspokojivé. Do konca mesiaca má byť hotové 20 kusov. Nemáme ale zameračov. Preto žiadam o ich urýchlené odoslanie. Pplk. Vesel, ktorý je u Vás, mohol by ich vziať so sebou. Jestli nebudú k dispozícii nemeckého vzoru, môžu byť britské.

Viest.

SÚA Praha, PMR-L, sign. Slov. nár. rada. Odpis. Strojopisný priepis.

453

1944, október 17.¹ [Londýn.] — Inštrukcie hlavného veliteľa gen. S. Ingra na rozvíjanie miestnych útočných operácií, vychádzajúce z chybného predpokladu o situácii nemeckých jednotiek na Slovensku, zaslané rádiotelegraficky veliteľovi 1. čs. armády gen. R. Viestovi do Banskej Bystrice.

V

Z Vašich situačných zpráv posledných dní lze soudit, že sovětský postup maďarskou rovinou k Budapešti ovlivnil i německou situaci na Slovensku. Německá vojska neprojevují v poslední době útočnou aktivitu ani na těch směrech, kde do nedávna leželo těžiště jejich ofenzivních operací. Zda došlo k oslabení jednotek proti první armádě zasazených, můžete zjistit a posoudit nejlépe sám na místě.

Za předpokladu, že je situace pro to vhodná, soudím, že by bylo záhodno uvažovat o zahájení místních útočných akcí, a to jak z důvodů vojenských tak i politických a ne v poslední řadě i pro zvýšení bojové morálky vlastních vojsk. Mám na mysli akce s omezeným, dobře voleným cílem, dobře připravené, aby úspěch byl zaručen.

Při použití sil pro tyto místní útočné akce bude nutno postupovat tak, aby nebyl oslaben žádný důležitý prostor Vaší obrany, neboť nelze ani nyní vyloučit při dalším vývoji sovětských ofenzív přes Maďarsko a přes karpatské průsmyky, že by mohla vzniknout situace, za níž by Němci byli nuceni se pokusit o likvidování Vašeho odporu tak, jak jsem na to upozornil ve své směrnicí — viz naše depeše 33-37². To je třeba mít na paměti, zejména v případě, že by situace dovolila útočné akce ve směru jižním, k maďarským hranicím. Věnujte též pozornost vytvoření ústřední zálohy.

Ingr.

SÚA Praha, PMR-L, sign. Slov. nár. rada. Odpis. Strojopisný priepis.

¹ Odpis v slovenskom znení je datovaný 18. 10. 1944. (SÚA Praha, b S 40-3/18—19, fotokópia.)

² Ide pravdepodobne o Ingrove smernice z 29. 9. 1944 (dokument čís. 374).